

**EGY MESTERLÖVÉSZ LEGFONTOSABB PSZICHOLÓGIAI VIZSGÁLATOKKAL
ALÁTÁMASZTOTT TULAJDONSÁGA – EGY KREÁLT – EMBERKERESKEDELEM
BŰNCSELEKMÉNY ESETELEMZÉSÉN KERESZTÜL****A MARKSMAN'S CHARACTERISTIC SUPPORTED WITH MOST IMPORTANT
PSYCHOLOGICAL EXAMINATIONS – THROUGH THE CASE ANALYSIS OF A – ONE
CREATED – MAN TRADE CRIME**

A Rendőrség kötelékébe kerülő személy egy új, számára még ismeretlen közösség tagjává válik. Kezdetben ez a közösséghez való tartozás csak formális, még nem alakul ki a megfelelő kapcsolat, az egyének nem ismerik egymást. Azonban a testületben töltött idő alatt új ismereteket, készségeket és szigorú normabeli szabályokat kell elsajátítaniuk, amelyek eltérnek az eddigi megszokott életükben alkalmazottaktól. A fokozott fizikai, pszichikai igénybevétel, a munka- és életkörülmények, a bevett szokások megváltozása nehezítheti a kötelékbe való beilleszkedést, de egyes feladatok ellátására csak olyan személyt választhatunk ki, akik ezeket a legjobb tudással, lelkiismerettel és odafigyeléssel tudják ellátni, hiszen, amennyiben homokszem kerülne a gépezetbe, úgy az nem csak egy adott akció, hanem emberéleteket sodorhatna veszélybe.

The person , who getting into the police's tie a new one, a unknown community turns into his member yet for him. Initially this belonging to the community only formal, the suitable contact, the individuals do not take shape yet each other are not known. They have to acquire new knowledge, and severe norm rules under time spent in his former life. The increased physical, psychic strain, the work and living conditions, the changing of the accepted habits may make fitting in into the tie harder, but single tasks we may select person like that for supply only, who can supply these with the best knowledge, a conscience and attention, since, in as much grain of sand would get into the machinery, some it not only a given action, but could plunge human lives into danger.

BEVEZETÉS

A Magyar Honvédség alapvető feladata Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatok ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése. Általános feladatainak kivitelezésében a had- és műszaki tudományok nagy segítséget nyújtanak, azonban az ország teljes rendjének fenntartására, így különösen a belső rend megtartására más szervek hivatottak, amelyek közös technológiákat, felszereléseket és az azzal kapcsolatos eljárásokat szintén használgják.

A Magyar Rendőrség legfontosabb feladata a közbiztonság fenntartása és a belső rend védelme. Ennek érdekében megelőzi és felderíti a bűncselekményeket, közreműködik a szabálysértések megelőzésében, feltárásában, eljár a külföldiek magyarországi beutazásával, tartózkodásával és letelepedésével kapcsolatos ügyekben.

Közlekedési hatósági feladatai mellett eljár a kábítószerral, fegyverrel, atomenergiával vagy egyéb veszélyes anyagokkal kapcsolatos ügyekben. A rendőrség köteles fenntartani közterületek rendjét, védi a kiemelt intézményeket, épületeket. Katasztrófa helyzetben védelmezi az embereket, segítséget és felvilágosítást ad a rászorulóknak és együttműködik a helyi hatóságokkal, intézményekkel.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

KOVÁCS István

Budapest, 2014.
7. évfolyam 1. szám

Ahhoz, hogy ezen alapvető feladatait és társadalmi rendeltetését jogszerűen, és szakszerűen gyakorolni tudja, a kiemelt bűncselekmények elkövetőit felderítse, illetőleg az állampolgárok szubjektív biztonságérzete emelkedjen, úgy a hivatásos állomány képzésére, a rendőri és civil tudás megismertetésére jelentős erőfeszítéseket teszünk. Minderre nagy szükség van, hiszen munkájuk során olyan szituációkkal szembesülhetnek, amely során az átlagot meghaladó mértékben kell teljesíteniük a rájuk szabott feladatokat, illetőleg tájékozottságot és hozzáértést kell tanúsítaniuk.

A hivatásos állomány tagjainak a szolgálati gépjárművek vezetésétől kezdve a fejlett számítógépes ismereteken keresztül a magabiztos nyelvtudás megszerzésétől a válságkezelésben alkalmazott pszichológiai gyakorlatig minden területen kiemelkedően kell teljesíteniük. Azért, hogy az intézkedések a hatályos jogi szabályozás szerint szakszerűek és jogszerűek legyenek, a jogszabályokat naprakészen kell ismerniük, a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazásának képessége pedig olyan elvárás, amelynek nap, mint nap meg kell felelniük.

A kényszerítő eszközök alkalmazása közül kiemelkedik a rendszeresített szolgálati fegyverekkel kapcsolatos ismeretek birtoklása, valamint a magas szintű fegyverkezelési tudás. Ezek oktatásában és birtoklásában a hazai szakemberek a világ élvonalába tartoznak.

Kutatásomban a Rendőrség szervezetén belül a speciális mesterlövész puszkákat használó és alkalmazó személyek pszichológiai vizsgálatával foglalkozom. Feldolgozom a mesterlövész puszkát használó személyek vonatkozásában készített Case Western Reserve University egyetem kutatóinak pszichológiai alkalmassági kutatásainak eredményét és összehasonlítom saját vizsgálataimmal, amelyek a GEPÁRD M1 típusú mesterlövész puszkával kapcsolatosak [1].

Számos olyan bűncselekmény van, amelyek megszüntetésére olyan rendőri akcióra van szükség, amelynek során speciális alakulatokat, egységeket vetnek be. A szervezett bűnözés elleni fellépés, a terror fenyegetettség elhárítása, a kábítószer- és emberkereskedelem mind-mind ilyen bűncselekmény. A szervezett bűnözés egyik legjelentősebb pénzforrását jelentő emberkereskedelem és a vele szoros összefüggésben álló prostitúciós bűncselekmények nemzetközi, globális problémát keletkeztetnek.

Az elmúlt évek tendenciái azt mutatják, hogy a globalizált világ, a felgyorsult világ hozzájárult a bűncselekmények világméretűvé válásához, így a nemzetközileg szervezett szex-ipar részeként felgyorsult az emberkereskedelem is. A munkanélküliség, a kilátástalanság, a szegénység, a lehetőségek hiánya, a fejletlen és a fejlett országok közötti különbségek olyan tényezők, amelyek hozzájárulnak a nők tömeges elvándorlásához, amik tulajdonképpen kiszolgáltatottá teszik őket.

Maga a prostitúciós tevékenység is hozzájárulhat ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő nők, az előbb felsorolt okok hatálya alatt álló nők, számukra magasabb jövedelmet ígérő tevékenységet vállaljanak. A számukra hátrányos következmények ellenére mégis sokan választják a külföldi erotikus munkát, hiszen az gyakran magasabb jövedelemmel is jár.

Az emberkereskedőknek leleményes technikákkal mindig sikerül olyan áldozatokat találni, akik hajlandók a külföldi munkavállalás reményében kockáztatni.

Ez az oka annak, hogy a gazdagabb nyugati országok piacán megjelennek a számukra különleges, más kultúrában nevelkedett nők, akiket igen egyszerű kizsákmányolni, rabszolgasághoz hasonló körülmények között tartani, mert kénytelenek magukat a futtatókra rábízni, valamint akarataknak alávetni. Ez a szituáció teszi őket védtelenné, kiszolgáltatottá, míg a bűncselekményt elkövetőket pedig gazdaggá, sikeressé, valamint kitarottá.

Az emberkereskedelem – a hazai jogalkotóink által, azaz a hatályos jogi szabályozásunk szerint is, a társadalomra az egyik legveszélyesebb kategóriába sorolt bűncselekmény – a közelmúltban globális méretű problémákat keletkeztetett, így szükségszerű volt, hogy az ellene való fellépés is nemzetközi méreteket öltson.

A bűncselekmény elkövetője jogellenes magatartásával nemcsak az emberi jogokat, és az emberi méltóságot sérti meg, hanem többek között olyan deklarált, elismert alapjogokat is veszélyeztet, amelyek az emberi szabadsághoz, a befolyástól mentes akaratnyilvánításhoz, a helyváltoztatáshoz fűződő alapvető jogokhoz kapcsolódnak. Az emberkereskedők az áldozatokat árucikként, saját céljaik elérése érdekében eszközként kezelik, megfosztva őket ezzel emberi méltóságuktól, szabadságuktól alapvető jogaiktól.

Egy adott társadalomban a bűncselekmények elleni fellépés állami feladat, azonban egy globális, nemzetközi szinten is kezelendő problémához, az államok összefogására, szolidaritásra és együttműködésre van szükség. Tekintettel arra, hogy a szervezett bűnözés, valamint az egyik legfőbb bevételi forrást jelentő emberkereskedelem a határokon is átnyúlik, így nélkülözhetetlen az, hogy – legfőképpen – az érintett országok kooperáljanak és megfelelő erőket, eszközöket delegáljanak az együttműködésre.

A fentiek figyelembevételével a magyar Terrorelhárítási Központ speciális alakulatai is részt vesznek ilyen akciókban, amelynek során ezen alakulatok mesterlövészei a legjobb tudásuk és képességük alapján látják el a rájuk bízott és meghatározott feladatokat.

A KUTATÁS SAJÁTOSSÁGAI, ANNAK INSPIRÁCIÓJA

Dr. Földi Ferenc mérnök ezredes a 12,7 mm-es GEPÁRD M1 mesterlövész puska műszaki alkotás leírását alkalmazó PhD munkájában megemlíti, hogy a Hadtudományi Intézet rendeletetéséből következően, haditechnikai fejlesztéseket – még a nyolcvanas években is – kizárólag a Magyar Honvédség (vagy a társ fegyveres szervezetek és testületek) igényére indíthatott. Áthághatatlan akadálnak látszott, hogy már informális megkeresésükre is érzékeltették a MNVK illetékes csoportfőnökségein, nagy úrmértékű puskára a Magyar Honvédség belátható időn belül nem fog igényt tartani.

A Belügyminisztérium terrorelhárító szolgálat (Komondor TESZ) és hasonló rendeletetésű fegyveres testületek – terrorista ellenes célra – ugyanakkor szükségesnek és alkalmazhatónak ítélték egy ilyen puskát [2].

Az akkori vezetés is felismerte azt, hogy az olyan jellegű bűncselekmények visszaszorítása érdekében a speciális alakulatokat olyan eszközökkel kell ellátni, amelyek a jelöltek alkalmasságán túl, a kiszabott és meghatározott feladatok ellátására is alkalmassá teszik őket. Így a jelöltekkel kapcsolatos technikai fejlesztések megteremtették azt, hogy a feladatokat adott technikai eszközök mellett elláthassák és rendelkezésre álljanak. Azonban a technikai felszereltségen túl a jelölteknek komoly pszichológiai vizsgálatokon kell átesniük.

Ezredes Úr a gondolatok a pontosságról című tudományos munkájában érintőlegesen részletezte, hogy a mesterlövésznek milyen képességekkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy ezt a feladatát maximális odafigyeléssel és szaktudással elláthassa [3]. Művében kifejti, hogy a lövész szakmában a pontosság a lőfegyver és lövedéke, valamint az azokat alkalmazó lövész alkotta eszközrendszer, legfontosabb minőségi mutatója.

Azonban, mikor a Nemzeti Közszolgálati Egyetem doktori képzésén tartott előadásán feltette a hallgatóknak a kérdést, hogy mely tulajdonság a legfontosabb a katona számára, a pontosság, a lökézség, a koncentráció mind-mind másodlagosnak bizonyult az ölés képességéhez mérten.

Ez a kérdésre adott válasz inspirált abban, hogy összehasonlítsam az amerikai egyetem, valamint a saját rövid kutatásom eredményét, hogy valóban képesek lennének-e a szolgálatot teljesítő hivatásosak meghúzni a fegyver elsütőbillentyűjét egy általam kreált és feltételezett akció során, amikor úgy nevezett „éles helyzetbe” kerülnek.

A KUTATÁSI ELJÁRÁSOK

Az amerikai kutatók képkövető eljárással kimutatták, hogy az agy másként működik, amikor az ember tárgyiasítja embertársait – úgy gondolkodik másokról, mint objektumokról, célról, amit ki kell iktatni, semlegesíteni kell – vagy

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

KOVÁCS István

Budapest, 2014.
7. évfolyam 1. szám

dehumanizál: gusztustalan állatként lát másokat. Amikor dehumanizál, felfüggeszti erkölcsi aggályait a másik ember iránt.

A közösségellenes magatartásformák „becsületes“, „normális“ embereknél akkor figyelhető meg, ha áldozataikat nem veszik emberszámba: nem akarják meglátni bennük a magukéhoz hasonlatos emberi gondolatokat, az érző szívet és az életüket mozgató emberi céljaikat.

Az individuáció azt a pszichológiai állapotot és azt a folyamatot jelenti, amelyben egy személy a közösségen belül a többiekől elkülönül. Mind a többiek számára, mind pedig saját érzékelésében az egyén egyedi és felismerhető.

Deindividuáció alatt azt az állapotot és azt a folyamatot értjük, amely épp az individuáció fordítottja, tehát az egyén egyedi felismerhetőségének és önbecsülésének lecsökkentését, megszüntetését.

Amikor a másik emberre, mint tárgyra gondolunk, az együttérző áramkör nem működik az agyunkban, és – ha eléggé komplexen gondolkodunk, ami az egészséges agyra jellemző, aktiválódik az analitikus hálózat. Ez a két áramkör váltja egymást, bármilyenfokú érzelmek átélésekor.[4]

“Ez a gondolkodásmód azonban belénk van épülve. Intenzitásában az enyhe undortól (amit akkor érzünk, ha valaki olyan ételt eszik, amit mi nem szeretünk), egészen odáig terjed, hogy képesek vagyunk megölni miatta” – publikálta Shannon French, etika professzor, katonai etika szakértő az FMRI reveals reciprocal inhibition between social and physical cognitive domains munkájában [5]. Elmondta ugyan azt is, hogy “van azért némi remény is, mert ki kell előbb alakítanunk egy bizonyos gondolkodásmódot, mielőtt átlépnénk a morális határt, hogy képesek legyünk megölni egy másik embert.”

Az ő kísérletük abban állt, hogy fényképeket mutattak – kísérőszöveggel – a kísérleti személyeknek. A fényképek dehumanizáló és humanizáló típusúak voltak, tárgyiasítók vagy ’animalisztikusak.’

Minden képet egy írásos kérdés követett: Milyen érzést kelt ez Önben? Az animalisztikus dehumanizáció keltette a legrosszabb érzést, és a tárgyias humanizáció a legjobbbat. Az FMRI készülék azt mutatta, hogy a tárgyias dehumanizálás lekapcsolta a ‘szociális értelmezés’ áramkört, de fenntartotta az analitikus értelmezés áramkört.

Az animalisztikus dehumanizálás okozta a legmagasabb szintű aktivitást mind a szociális, mind az analitikus áramkörben. Így bizonyítékuk van arra, hogy a tárgyiasítás felszabadít mentális forrásokat, míg az animalisztikus dehumanizáció elhasználja a forrásokat: az empátiást is és az analitikust is.

A kísérlet így alátámasztotta, hogy a katonaságnál arra kell kiképezni csapatainkat, hogy tárgyiasítsák az ellenséget, hogy harcolni tudjanak velük. Ez az egyetlen módja, hogy felszabadítsák kognitív forásaikat harci szituációban. Ugyanakkor ellensúlyozni is kell az erős pszichológiai tendenciát, hogy dehumanizálják az ellenséget.

Az objektiváció – a tárgyiasítás sem mentesíti azonban az ölés tette alól a lelkiismeretet. A tárgyiasítás szükséges, de csak időlegesen segít. Ahhoz, hogy embernek érezzék magukat, képesnek kell lenniük cselekedeteikkel megbékélni. Könnyebb, ha objektiválta az ember, korlátozott mértékben, egy jó ügy érdekében, de gyakran szükség van emellett újra átgondolásra, gyászra. Mindenképpen sokkal nehezebb, ha gyűlöletbe és lenézésbe süllyedt az ember.

Más tudományos kutatási módszerekkel igazolni tudtam azon felvetésemet, hogy képesek lennének-e adott szituációban cselekedni. Kutatásomat kiterjesztettem és a vizsgálatok komplexebb értékelésén át további konklúziót is levonhatók lettek.

Ezért is igaz, hogy egy a külvilágban bekövetkező esemény vizsgálatára rendkívül sokrétű, és komplex mérési technikákat alkalmazhatunk, a módszerek széleskörűek. Mivel minden ember saját maga tapasztalata árán értékeli a külvilágban megjelenő jelenséget, ezért ezen információk beszerzése útján fogja érzékelni a saját valóságát.

Ezek az információk minden embernél különbözőek, esetlegesen hasonlóak, de sosem ugyan azok, hiszen a megjelenő változókból különböző, akár ellentétes következtetéseket is levonhatnak a személyek. Éppen ezért a tudomány, a

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

KOVÁCS István

Budapest, 2014.
7. évfolyam 1. szám

tudományos kutatás, a tudományos módszerek használata és alkalmazása vezet a helyes, objektív információk, és vélemények beszerzéséhez és felhasználhatóságához. Sokféle tudományos módszer létezik, azonban egy közös bennük, mindegyiknek a feladata, hogy a külvilágban bekövetkezendő változásról információt nyerjünk, szerezzünk be.

Éppen ezért kutatásomban megpróbáltam a vizsgált kérdést a lehető legegyszerűbben, mások számára érthetően, és egyszerűen megfogalmazni, és azt az egyik legelterjedtebb módszerrel, a kérdőíves felméréssel, más néven a survey technikával feltérképezni. Egyszerűnek tűnhet a kérdőív megszerkesztése, tömegterméknek is nevezik, azonban egy survey megtervezése közel sem ilyen egyszerű feladat, hiszen a kérdőívet alkotó kérdéseket össze kell állítani, meg kell szervezni, a beszerzett információkat elemezni és értékelni kell, megfelelő következtetést kell levonni, valamint a végén konklúziót, és végeredményt, ezzel kapcsolatos intézkedéseket is kell hozni.

A kérdőívet úgy állítottam össze, hogy az egy konstruált történetet tartalmazott, amelyben a történet főszereplője egy mesterlövész, akinek egy elrendelt fokozott ellenőrzési akció keretében egy menekülő emberkereskedőt kell tűzparancsra likvidálnia, úgy, hogy túsul ejtett egy áldozatot. A kérdőív öt darab kérdést tartalmazott, amelyek a mentális állapotot vizsgálták, az animalisztikus dehumanizálással kapcsolatosan.

A kérdésekre kizárólagosan igen, nem és tartózkodom válaszok voltak elfogadhatóak, és minden kérdésre az alternatívák közül válaszolniuk kellett. Az öt kérdés az alábbiakból tevődött össze: Lelőné a gyanúsítottat? Végiggondolná a következményeket? Veszélybe sodorná ezzel az ott levőket? Önszántából is megtenné? Bízok a saját képességeimben?

A kérdések összeállításánál figyelembe vettem azokat az ingereket, amelyek esetlegesen behatással lehetnek az ott levőkre és alakíthatják saját tudatukat, és képességeiket.

Az első kérdésnél, azaz „lelőné-e a gyanúsítottat” egyértelmű kérdésnek köszönhetően, azaz az ölés képességét egyértelműen vizsgálja. A Biblia, „Ne ölj!” parancsa, csak tudatos lényekre vonatkozik, s az állatokat nem illeti meg, a lélek halhatatlansága sem, fejti ki Serpell művében.[6] Azaz visszautalva az amerikai egyetem kutatási módszereire, vagyis, valóban ösztönlény-e az ember és dehumanizál-e, ki tudja-e kapcsolni az agyi működés ezen részéért felelős áramkört? Ezen eldöntendő kérdésre, a tartózkodás, mint opcionális lehetőség nem választható.

Lényegében elméleti kérdésről van szó, egy konstruált szituációban, de, ha ezt tovább fejlesztenénk, és lehetőség lenne arra, hogy egy éles szituációban ez a kérdés felvetődjön, vajon elég lenne-e az a válasz, amelyet ezen kérdésre ad az egyén, vagy a gyakorlatban teljesen másképpen viselkedne?

A második kérdés az első kérdésre adott válaszhoz kapcsolódik és megelőzi a tettlegességet. Azaz, mielőtt más életének kioltásáról rendelkezne adott szituációban az egyén, úgy mérlegelné-e azt, hogy helyesen teszi, milyen következményekkel járna az, hogy meghúzza az elsütőbillentyűt.

Azonban a kérdés és a rá adott válasz kettős jellegű, hiszen egyrészt végig kell gondolnia a likvidálásra kijelölt személlyel kapcsolatos következményeket, valamint azt, hogy a későbbiekben, ő az arányosság és szükségesség alapelvek figyelembevételével cselekedett-e, betartotta-e az előírt, és jogszabályokban meghatározott lőfegyverhasználat tipikus eseteit, és milyen következményekkel járhat esetlegesen egy belső ellenőrzés, vagy nyomozó ügyészégi vizsgálat.

A harmadik kérdés a külső környezeti változásokra, személyekre és körülményekre, és egy olyan ember életének megóvására irányul, akit túsul ejtettek. Egy rosszul irányított lövés, egy olyan ember életét is kiolthatja, akinek a megmentésére irányulna a fokozott ellenőrzési akció.

Vajon a dehumanizálás és az individualizmus melyik szempontban lesz erősebb a vártnál? Elegendőnek tartja-e a szaktudását ahhoz, hogy mást és a célszemélyen kívül a környezetben szereplőket ne érhesse baj.

A negyedik kérdés arra irányult, hogy az egyén megtenné-e parancsszó nélkül, azaz utasítás nélkül a célszemély likvidálására irányuló mozdulatot. Megvan-e benne a kellő empátia, tudna-e ösztönlényként cselekedni. Van-e saját akarat, és azzal az egyén, hogy tud bánni? Erősebb-e a dehumanizálás áramkör, mint a saját gondolkodásfaktor?

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

KOVÁCS István

Budapest, 2014.
7. évfolyam 1. szám

Az ötödik kérdés a jelölt alkalmasságáról tanúskodik. Bíz-e annyira saját képességeiben, hogy alkalmas a kijelölt és végrehajtandó feladat kivitelezésére?

A KUTATÁSI EREDMÉNYEK

A technikai és tudománybeli fejlődésre tekintettel olyan új krimináltechnikai megoldások és eljárások születtek, melyeknek közös jellemzőjük az, hogy alkalmazásuk során a műszaki, a természettudományos és pszichológiai ismeretek – mint segédtudományok – is szükségszerűen felhasználásra kerülnek.

A nyomozástan és a különböző tudományterületek közötti kapcsolatnak kiemelt jelentősége, hogy a bűncselekmény és annak elkövetőjének felderítése és bizonyítása érdekében alkalmazhatóvá váljanak azok a vizsgálati módszerek, amelyeket a felhasználni kívánt tudományág előzőleg már kidolgozott.

Ennek köszönhetően a közelmúltban egyre inkább teret nyertek azok a modern társadalomtudományi – különösképpen a szociológiai, pszichológiai és kriminológiai – nézőpontok, amelyek a tettes lelki tulajdonságai, külső fizikai jellemzői és szociológiai jellegzetességei alapján kategorizálták az elkövetőket, hozzásegítve ezzel a büntetőeljárásban felhasználható bizonyítási eszközök tárházát.

Kutatásomba összességében 9 személyt vontam be, akik nyomozó, vizsgáló, valamint speciális feladatokat ellátó szervezeti egységbe tartoztak. Lényeges kérdés és szempont volt a jelöltek és a kutatásba bevont személyek anonimitása. Az anonimitás, a névtelenségbe burkolás ellenére is nehéz volt olyan személyeket bevonni, akik kitöltötték a kérdőíveket. Az egyének mindig félnek a jogkövetkezményektől, azonban vállalkozó szelleműek mindig akadnak, akik készséggel és örömmel alávetették magukat a kísérletnek és kutatásnak.

A kutatás során a kérdőívek elemzésénél a vizsgálói csoportnál az alábbiak szerint alakultak az eredmények (1. számú táblázat):

<i>Kérdések</i>	<i>Igen</i>	<i>Nem</i>	<i>Tartózkodom</i>
1. kérdés	1	2	0
2. kérdés	3	0	0
3. kérdés	2	1	0
4. kérdés	0	0	3
5. kérdés	1	2	0

1. számú táblázat: A kapott eredmények.

Készítette: Kovács István r. főhadnagy. Forrás: A témával kapcsolatos saját kutatási eredmények vizuális ábrázolása

A vizsgálói csoportnál a bizonytalanságból és a szükséges képességek hiányából eredő együttérző áramkör volt sokkal erősebb.

A kutatás során a kérdőívek elemzésénél a nyomozói csoportnál az alábbiak szerint alakultak az eredmények (2. számú táblázat):

<i>Kérdések</i>	<i>Igen</i>	<i>Nem</i>	<i>Tartózkodom</i>
1. kérdés	2	1	0
2. kérdés	3	0	0
3. kérdés	1	2	0
4. kérdés	2	1	0
5. kérdés	3	0	0

2. számú táblázat: A kapott eredmények. Készítette:

Kovács István r. főhadnagy. Forrás: A témával kapcsolatos saját kutatási eredmények vizuális ábrázolása

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

KOVÁCS István

Budapest, 2014.
7. évfolyam 1. szám

A nyomozói csoportnál a vizsgálói csoportok ellentéte figyelhető meg, olyan kitétel, hogy bizonytalanság a kérdőívek kitöltésénél nem érzékelhető, azonban a dehumanizáció és tárgyiasultság kisebb beidegződései nem teljes mértékben ugyan, de jelen vannak.

A kutatás során a kérdőívek elemzésénél a speciális feladatokat ellátó csoportnál az alábbiak szerint alakultak az eredmények (3. számú táblázat):

<i>Kérdések</i>	<i>Igen</i>	<i>Nem</i>	<i>Tartózkodom</i>
1. kérdés	3	0	0
2. kérdés	3	0	0
3. kérdés	0	3	0
4. kérdés	3	0	0
5. kérdés	3	0	0

3. számú táblázat: A kapott eredmények.

Készítette: Kovács István r. főhadnagy. Forrás: A témával kapcsolatos saját kutatási eredmények vizuális ábrázolása

A speciális feladatok ellátóak minden kérdésre maximális – szemszögükből – pozitív választ adtak, ők képviselik a legjobban az együttérzés hiányára utaló agyi működési csoportot, az animalisztikus dehumanizációt.

KONKLÚZIÓ

A harcoló csapatok tagjainak muszáj minimalizálniuk ellenfeleik emberi vonásait – hogy megölhessék őket. Nem lennének jó „katonák”, ha az érzelmeik, az együttérzésük az ellenfél iránt befolyásolná őket.

A harctéri etika alapelve, hogy számít, kit ölsz meg és miért. Ez különbözteti meg a harcost a gyilkostól. Megjegyezni kívánom ugyan, hogy az én kutatásom nem egyenértékű az amerikai egyetem professzorainak kutatásával, de ezen módszer is rávilágított arra, hogy az olyan speciális alakulatok, amelyeknek ilyen szituációkban, és ilyen súlyos bűncselekmények megszüntetésében részt kell vennie, ott bizony szükséges az, hogy azon tulajdonsága meglegyen, hogy késedelmet nem tűrő, halaszthatatlan cselekményt hajtson végre.

Ilyen például, az oktatás. Az esetet külön szervezeti egységekre lebontva oktatni kell, hogy az állomány és a feljebbvalók, az előljárók is levonhassák a következtetéseket, az újabb hibák elkerülése céljából.

Az oktatás, a képzés az egyik alkotóeleme egy szerv működésének, helyes működésének alapjainak a megteremtéséhez. Ahhoz, hogy egy szerv normaszzerűen működni tudjon, a szerv összes dolgozójának ismernie kell a hatályos jogi szabályozást, hogy melyek azok a normák, amelyek alapján a napi munkavégzésből rájuk adódó kötelezettségeknek eleget tegyenek, valamint jogosultságaiknak igényt és egyben érvényt szerezzenek, akár egy ilyen akció során, a megfelelő szintű löfegyverhasználat vonatkozásában is.

A hatóságoknak – területi, központi, helyi szinten is – éppen ezért külön általános számon oktatási tervet kellene kidolgozniuk az adott évre lebontva, amely általános szám alatt az évben keletkezett, a szervezetet érintő, illetőleg a napi munkavégzést érintő hatályos jogi normák – törvények, törvény erejű rendeletek, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, intézkedések, utasítások – az állomány részére oktatásra kerülnek.

Az oktatás anyaga általában adott egységekre lebontva, eligazítás keretein belül valósulhatna meg, amely oktatási anyag megismerését követően a jelenlevők aláírásukkal igazolnak. Így biztosítható az, hogy a lehető legfrissebb hatályban levő normákat az állomány megismerje, használja és az adott szerv életében a normaszzerű működés megvalósuljon.

A kidolgozott esettel kapcsolatban csak és kizárólagosan olyan személyeknek kell végezni a feladatot, akik megfelelő tudással, szaktudással rendelkeznek, hiszen, amennyiben az szak-, vagy jogszerűtlenség következtében nem válik kivitelezhetővé, úgy más személyek is veszélybe kerülhetnek.

Olyan szervhez, szervezeti egységhez kell fordulni, amelyeknek a hatályos jogi szabályozás szerint, erre mind illetékességgel, mind hatáskörrel rendelkeznek, valamint speciális tudásukkal nem veszélyeztetik, hanem egyenest segítik a bűncselekmények felderítését, az elkövetők elfogását, realizálását és adott esetben likvidálását eredményezhetik.

Megfelelő szintű és tartalmú eligazítást kell tartani, amely kiterjed az akció kezdő, köztes és végidőpontjára is. Az akció foganatosításáról és végrehajtásáról intézkedési tervet, vagy akciótervet kell kidolgozni, annak érdekében, hogy a résztvevők megismerhessék, és az alapvető, és előforduló hibákat törvényesen és szakszerűen elháríthassák.

Az oktatás, a képzés rendkívül jó irányba halad hazánkban, az állami szerveknél – rendvédelmi, honvédelmi –, amelyek fegyveres, vagy fél-militarista szervezetnek minősülnek, ilyen feladatok ellátására megfelelő szintű, és személyiséggel rendelkező embereket választanak ki, amelyekhez a szakmai tudáson túl, a társadalomtudományokban igen gyakran használt módszereket is integrálnak, amely biztosítja a megfelelő személyek kiválasztásának lehetőségét.

Kulcsszavak: mesterlövész, pszichológiai alkalmassági, emberkereskedelem

Keywords: sharpshooter, psychology, human trade crime

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Shannon French - Harctéri pszichológia, In Ember- és környezetvédelmi, internetes napilap, <http://C:/Users/PC/Desktop/Harct%C3%A9ri%20pszichol%C3%B3gia%E2%80%A6%20%C2%AB%20F%C3%BCggetlen.hu.htm> (letöltés ideje: 2013. december 11.)
- [2] Dr. Földi Ferenc mérnök ezredes a 12,7 mm-es GEPÁRD M1 mesterlövész puska műszaki alkotás leírását alkalmazó PhD munkája, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Bolyai János Katonai Műszaki kar, Katonai Műszaki doktori Iskola, Üllő, 2007.
- [3] Dr. Földi Ferenc mérnök ezredes – Gondolatok a pontosságról, Hadmérnök, 2006. 1. szám, ISBN: 1788-1919
- [4] PTE-FEEK Prof. Dr. Héjj Andreas, Szociálpszichológia, 4-1. oldal, /ISBN 978-963-08-5382-8
- [5] Jack, A. I., Dawson, A. J., Begany, K. L., Leckie, R. L., Barry, K. P., Ciccio, A. H., & Snyder, A. Z. (2012). fMRI reveals reciprocal inhibition between social and physical cognitive domains. *Neuroimage*, 66C, 385-401.
- [6] Serpell J.: *Animals and Human Society*, Routledge, 1994, ISBN-10: 0415091551